

PILIEČIŲ DALYVAVIMO PLATFORMA

Kova su neapykanta visuomenėje

Galutinė konsultacijų ataskaita – 2025 m. kovo mėn.

Analizę atliko ir ataskaitą parengė įmonė „Make.org.“

Platformą įdiegė ir jos veiklą moderavo įmonė „Open Source Politics“.

**MAKE.
ORG**

**Open
Source
Politics**

TURINYS

Santrauka.....	3 psl.
1. Įvadas.....	4 psl.
2. Metodika.....	5 psl.
3. Apžvalga.....	6 psl.
4. Daugiausia pritarimų sulaukę atsiliepimai.....	8 psl.
5. Išsami analizė.....	10 psl.
Sąmoningumas.....	10 psl.
Įtrauktis.....	12 psl.
Demokratinės institucijos.....	13 psl.
Pagarba.....	14 psl.
Reglamentavimas.....	16 psl.
Kolektyvinės diskusijos.....	17 psl.
Paskatos.....	18 psl.
Ekonominiai veiksniai.....	19 psl.
6. Išvados.....	20 psl.

SANTRAUKA

Skatindama aktyvesnį piliečių dalyvavimą sprendžiant europiečiams svarbius klausimus, Europos Komisija Piliečių dalyvavimo platformoje pradėjo diskusiją kovos su neapykanta visuomenėje tema. Tuo pat metu diskusijos šiuo klausimu buvo surengtos ir susijusiuose Europos piliečių forumuose. Šioje platformoje, prieinamoje visomis ES oficialiosiomis kalbomis, nuo 2024 m. balandžio 22 d. iki 2025 m. vasario 28 d. vyko internetinės diskusijos.

Šioje ataskaitoje pateikiamos pagrindinės šių internetinių diskusijų išvados, suskirstytos pagal 8 aspektus ir 14 temų. Diskusijų rezultatai patvirtina, kad svarbu, be kita ko, ugdyti sąmoningumą kovos su neapykanta klausimais, skatinti mažumų įtrauktį, reformuoti institucijas siekiant atkurti pasitikėjimą, stiprinti pagarbą pasitelkiant Europos pilietiškumo vertybes ir stiprinti pasaulinį kovos su neapykanta priemonių valdymą.

Piliečiai pabrėžė švietimo, su neapykanta susijusių klausimų reglamentavimo, skaidrumo, piliečių dalyvavimo ir nelygybės mažinimo politikos svarbą kovojant su neapykanta visuomenėje.

I. ĮŽANGA

Kad piliečiai galėtų aktyviau dalyvauti Europos lygmeniu, Europos Komisija suteikė galimybę ES piliečiams naudotis naujais dalyvavimo būdais. Siekiant aptarti **kovas su neapykanta visuomenėje** temą, buvo pasitelkta Piliečių dalyvavimo platforma, kad būtų galima surengti atitinkamas internetines diskusijas. Diskusijos vyko visomis ES oficialiosiomis kalbomis ir truko nuo **2024 m. balandžio 22 d. iki 2025 m. vasario 28 d.** Tuo pat metu, kai vyko diskusijos skaitmeninėje erdvėje, buvo surengtas **piliečių forumas** ta pačia tema. **Gegužės 17 d.** per (galutinę) trečiąją sesiją forumui buvo pristatyti internetinių diskusijų rezultatai, siekiant sujungti internetinių ir neinternetinių dalyvavimo metodų rezultatus.

Kaip nurodyta toliau, konsultacijų platformoje, skirtoje piliečių diskusijoms *kovos su neapykanta visuomenėje* tema, gauti **244 piliečių atsiliepimai**, papildyti **115 pastabų**, ir **246 pritarimai**. Dėl šios skaitmeninio dalyvavimo erdvės **231 pilietis** galėjo prisidėti prie bendro proceso ir taip tiesiogiai papildyti Europos sprendimų priėmimo procesą.

Šioje ataskaitoje pateikiama galutinė visų atsiliepimų, surinktų ir analizuotų pagal **aspektus**, analizė pagal – sprendžiant iš atsiliepimų – dažniausiai pasikartojančias **piliečių temas**.

Per šias konsultacijas paaiškėjo, kad daugiausia diskutuota apie **penkis pagrindinius aspektus** (iš aštuonių), dėl kurių gauta po maždaug tiek pat atsiliepimų: 1) sąmoningumo ugdymą, 2) įtraukties stiprinimą, 3) demokratinių institucijų stiprinimą, 4) piliečių pagarbą ir 5) reglamentavimą kaip priemonę neapykantai visuomenėje mažinti.

Šioje ataskaitoje pirmiausia bus paaiškinta **analizės metodika**, o tada bus **apžvelgta bendra diskusijų platformoje eiga**. Šią apžvalgą sudaro dvi dalys: vienoje pateikiami su dalyvavimu susiję skaičiai, kitoje – apibendrinamas diskusijų turinys. Toliau ataskaitoje pateikiama **išsami kiekvieno aspekto analizė**, aptariant kiekvieną **piliečių temą**, ir ji papildoma diskusijas iliustruojančiomis citatomis iš Piliečių dalyvavimo platformoje pateiktų atsiliepimų. Apibendrinant, paskutiniame skyriuje pateikta turinio santrauka ir trumpa diskusija.

2. METODIKA

Siekiant nustatyti Piliečių dalyvavimo platformoje vykusią diskusijų¹ apie kovą su neapykanta visuomenėje turinį, taikyta trijų etapų metodika. Ja užtikrinamas tikslus piliečių atsiliepimų įvairiomis temomis tyrimas. Be to, taip suteikiama galimybė suskirstyti pateiktas idėjas grupėmis ir sugrupuoti jas taip, kad būtų galima nustatyti pagrindines diskusijų kryptis. Taip užtikrinama reikiama pusiausvyra siekiant sugrupuoti panašius atsiliepimus ir atlikti išsamią analizę.

1 ETAPAS. KIEKYBINĖ atsiliepimų ir pastabų ANALIZĖ: buvo nustatyti pagrindiniai diskusijų aspektai. Šiuo tikslu analizės grupė taikė temą grindžiamą metodą, t. y. kiekvieną atsiliepimą pažymėjo nuorodomis į atitinkamas temas. Todėl buvo galima surūšiuoti piliečių pasiūlytas idėjas pagal svarbą.

2 ETAPAS. ATSILIEPIMŲ ANALIZĖ pagal aspektus: rankiniu būdu atlikta kokybinė analizė. Atsiliepimai buvo sugrupuoti pagal temas ir taip buvo suformuluotos vadinamosios piliečių temos, nustatytos pagal jų aptarimo dažnumą diskusijose apie konkretų aspektą.

3 ETAPAS. Atsižvelgiama į PASTABAS IR PRITARIMUS: buvo atlikta kiekvieno atsiliepimo ir kiekvienos pastabos (kurie pripažinti tinkamais) analizė, atkreipiant dėmesį į kai kuriuos atsiliepimus, kurie buvo ypač svarbūs temai apibūdinti.

ŽODYNĖLIS

Dalyvis – pilietis, kuris platformoje atliko bent vieną veiksmą, t. y. pateikė atsiliepimą, pastabą arba pritarimą.

Atsiliepimas – vena idėja, kuria platformoje pasidalijo dalyvis.

Pastaba – dalyvių rašytinė reakcija į pradinį atsiliepimą. Pastabomis pradedama diskusija pradine tema ir jos suteikia dalyviams galimybę bendrauti vieniems su kitais.

Pritarimas – dalyvio, norinčio pritariti konkrečiam atsiliepimui, balsas. Kai kuriems atsiliepimams nepritariama.

Aspektas – antraštė, kuria sujungiamos daugelyje atsiliepimų išdėstytos mintys.

Piliečių tema – aspekto pakategorė, kurią sudaro vienas ar keli atsiliepimai.

¹Visi atsiliepimai skelbiami internete ir juos galima parsisiųsti iš platformos atvirųjų duomenų rinkmenų, kad visi, kam tai įdomu, galėtų atlikti išsamesnę jų analizę.

3. APŽVALGA

SKAIČIAI

Visi su dalyvavimu susiję skaičiai – nuo 2024 m. balandžio 22 d. iki 2025 m. vasario 28 d.

- **21 084** puslapių peržiūros
- **231** dalyvis
- **244** atsiliepimai
- **115** pastabų
- **246** pritarimai

Nuo tarpinės ataskaitos paskelbimo (2024 m. gegužės 13 d. duomenimis) platformoje vykstančiose diskusijose imta dalyvauti aktyviau. Konkrečiai joje pateikti **148 papildomi atsiliepimai** (2024 m. gegužės mėn. – 96) ir **100 papildomų pastabų** (2024 m. gegužės mėn. – 15). Analizė taip pat papildyta naujomis įžvalgomis ir tam tikrais diskusijų pokyčiais, t. y. nustatyti du nauji aspektai (*demokratinės institucijos* ir *ekonominiai veiksniai*). Be to, anksčiau nustatytos piliečių temos buvo papildytos naujais atsiliepimais. **Iš viso, palyginti su 2024 m. gegužės mėn., buvo nustatyti du nauji aspektai ir keturios naujos piliečių temos, taip pat papildytos penkios esamos piliečių temos.**

VISŲ ASPEKTŲ IR PILIEČIŲ TEMŲ SANTRAUKA

Toliau pateiktoje lentelėje vienoje vietoje pateikiami visi nustatyti **aspektai** ir **piliečių temos**. Kitame skyriuje (4 skyrius „Išsami analizė“) pateikiama išsami visų temų analizė.

Lentelėje taip pat nurodytas bendras su kiekvienu atitinkamu aspektu susijusių atsiliepimų skaičius (**Σ**). Bendras atsiliepimų skaičius pagal aspektą (245) yra didesnis už bendrą visų atsiliepimų skaičių (244), nes atskirų atsiliepimų turinys tuo pat metu gali būti susijęs su keliais aspektais.

ASPEKTAI	Σ	PILIEČIŲ TEMOS
1. SĄMONINGUMAS	89	1.1. Ugdyti naujų kartų sąmoningumą
		1.2. Užtikrinti piliečių mokymą visą gyvenimą
		1.3. Ugdyti visuomenės sąmoningumą pasitelkiant atsakomybę grindžiamą politinį diskursą
2. ĮTRAUKTIS	37	2.1. Įtraukti mažumas
		2.2. Inicijuoti kolektyvinius veiksmus
3. DEMOKRATINĖS INSTITUCIJOS	28	3.1. Kurti pasitikėjimo demokratija sistemą
		3.2. Stiprinti demokratiją užtikrinant piliečių dalyvavimą
4. PAGARBA	22	4.1. Skatinti pagarbą ir toleranciją
		4.2. Stiprinti pagarbą pasitelkiant Europos pilietiškumo vertybes
5. REGLAMENTAVIMAS	20	5.1. Stiprinti pasaulinį valdymą ir priežiūrą
		5.2. Kovoti su neapykanta kurstančia kalba internete
6. KOLEKTYVINĖS DISKUSIJOS	13	6.1. Būti įvairovės suvienytiems
7. PASKATOS	12	7.1. Skleisti pozityvią žinią
8. EKONOMINIAI VEIKSNIAI	10	8.1. Kovoti su skurdu ir nelygybe

4. Daugiausia pritarimų sulaukę atsiliepimai

Elena – 13 pritarimų

Antraštė. Atspirties taškas – nutraukti neapykantos verslą.

Aspektas: **PASKATOS**

„Gyvename dėmesio amžiuje, kai įmonėms reikia nors kelių sekundžių mūsų laiko, kad galėtų pasiūlyti mums savo produktus ar paslaugas. Tai jos priverstos daryti labai konkurencingoje aplinkoje, nes komunikacija skaitmeninėse platformose buvo demokratizuota ir tapo prieinama bet kuriam naudotojui. Dėl vadinamojo neigiamaus šališkumo neapykantos naujienos ir temos pritraukia daugiau dėmesio nei pozityvios, o tuo netrunka pasinaudoti įmonės, nuomonės formuotojai, žiniasklaida ir net tam tikri politikos sektoriai. Jei savo turinį grįsime neapykantomis temomis arba stiprią priešpriešą skatinančia neapykantą kurstančia kalba, pritrauksime naudotojų dėmesį. Net ir dabar – kuo daugiau dėmesio gausi, tuo daugiau pinigų uždirbsi. Ir panašu, kad priartėjome prie tokios padėties, kai norint to pasiekti visos priemonės jau yra pateisinamos. Jei tokia dinamika neribojama, ji kelia didelį pavojų ir sukelia rimtų pasekmių – kasdien žmonės susiduria su neribotu skaičiumi neigiamą poveikį turinčių neapykantos dalykų ir tai normalizuojama. Puoselėjama labai pavojinga neapykanta grindžiama švietimo sistema ir neapykantos kultūra. Žmogus galvoja: „Jeigu neapykanta jiems tokia įprasta... kodėl ir aš negaliu taip elgtis?“ ir tai atkartoja savo aplinkoje. Siekiant sutramdyti šią neapykantos kultūrą, mums būtini griežtesni teisės aktai, kuriais būtų apribotas neapykanta grindžiamas ar priešpriešą skatinantis turinys tose platformose, kurios iš to pelnosi, pvz., socialiniuose tinkluose, viešuosiuose forumuose ir žiniasklaidos priemonėse. Aš už saviraiškos laisvę, bet viskas turi būti grindžiama pagarba.“

Federico LEVA – 11 pritarimų

Antraštė. Išplėsti platformą „Euvoice“ – vietoj nuosavybinių socialinių tinklų naudoti ir populiarinti nemokamus „Fediverse“ programinės įrangos plėtinius

Aspektas: **REGLAMENTAVIMAS**

„Visi ES institucijų pranešimai socialiniuose tinkluose, taip pat bendravimas su politikos formuotojais turėtų būti prieinami visiems piliečiams, įsidiegus nemokamą programinę įrangą, kuria būtų užtikrinamas privatumas, naudotojų laisvė ir kitos skaitmeninės teisės. Tai, kad šiuo metu naudojamos nuosavybės programinės įrangos, kurios prieglobą teikia JAV įsisteigusios įmonės, rodo, jog Europos Komisijai ir kitoms institucijoms nerūpi, kad būtų laikomasi BDAR ar kurios nors kitos skaitmeninės ir konkurencijos politikos, kurią Europos Komisija tvirtina palaikanti. Naudodamosi nuosavybiniais socialiniais tinklais, ES institucijos, veikiausiai pačios

to nesuprasdamos, kursto neapykantą, nes tokia socialinė žiniasklaida aiškiai visų pirma siekia skatinti ne ką kitą, o „aktyvų dalyvavimą“ ir prieštaringas diskusijas. Tokius klausimus paprasčiau kontroliuoti decentralizuotomis priežiūros priemonėmis ir pasitelkiant savarankiškai valdomus kanalus, kurie nepriklauso nuo slaptos centrinės rekomendacijų sistemos. Atsižvelgdami į EDAPP bandomąjį projektą, žinome, kad ES gali eiti teisinga linkme. „Mastodon“ plėtinio prieglobos išlaidos yra nedidelės, palyginti su Komisijos reklamos socialinėje žiniasklaidoje biudžetu (<https://growyourown.services/why-growing-your-own-services-is-a-good-idea/>; <https://docs.joinmastodon.org/user/run-your-own/#so-you-want-to-run-your-own-mastodon-server>). Komisijos narių kolegija gali rodyti pavyzdį. Naudokite ES finansuojamą plėtinį; visur pateikite jo nuorodą; taip pat pakvieskite persikelti visus kitur esančius sekėjus ir žurnalistus.“

Karin – 10 pritarimų

Antraštė. Svarbiausia – švietimas

Aspektas: **SAMONINGUMAS**

„Pirmas žingsnis būtų šviesti tokiomis temomis kaip neapykantą kurstanti kalba, neapykantos nusikaltimai ir diskriminacija. Šiuo metu būtų logiška skirti dėmesio antisemitizmui ir neapykantai musulmonams, nes pastaruoju metu itin sparčiai didėja tokios neapykantos mastas. Tai – žingsnis, apie kurį jau užsiminta 2023 m. komunikate „Neapykantai – ne. Prieš neapykantą susivienijusi Europa“, tačiau manau, kad šviesti šiais klausimais reikia skatinti daugiau visuomenės sektorių: mokyklose – kad visi vaikai nuo pat mažens girdėtų apie pagarbą ir gerumą kitam; internete – pozityvesnis turinys socialiniuose tinkluose, algoritmų pakeitimai, kad būtų parodytos priešingos nuomonės, bet būtų išvengta priešpriešos ir užsidarymo savo nuomonės burbulė; pilietinėje visuomenėje – asociacijose, religinėse bendruomenėse ir privačiojo sektoriaus organizacijose, kad būtų pasiekta kuo daugiau žmonių. ES turi skatinti valstybes nares vykdyti tokį švietimą visais visuomenės lygmenimis.“

Paulo – 9 pritarimai

Antraštė. Kova su neapykanta skatinant skleisti pozityvias žinias žiniasklaidoje

Aspektas: **PASKATOS**

„Kova su neapykanta visuomenėje yra sudėtingas ir ilgalaikis procesas. Pozityvių sektinų pavyzdžių ir žiniasklaidos pranešimų skatinimas gali padėti kovoti su neigiamais stereotipais, kurie dažnai kursto neapykantą kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus. Todėl pirmenybę reikėtų teikti tiems pranešimams (žiniasklaidoje), kuriais skatinama pagarba ir kultūrų, įsitikinimų ir tapatybių įvairovė.“

Alfons – 7 pritarimai

Antraštė. Švietimas kovojant su neapykanta visuomenėje

Aspektas: **SĄMONINGUMAS**

„Mokyklose turi būti sukurtas taikaus ir socialinio sambūvio pagrindas. Būtina nuosekliai kovoti su neapykanta mokyklos kieme.“

5. IŠSAMI ANALIZĖ

Toliau išsamiau analizuojami įvairūs aspektai. Tuo tikslu konkrečiai analizuojama kiekviena piliečių tema, apimanti įvairius atsiliepimų aspektus.

1 ASPEKTAS. SĄMONINGUMAS

Šį aspektą apimantys atsiliepimai susiję su visuomenės švietimo, kaip atpažinti neapykantą visuomenėje ir su ja kovoti, klausimais. Juose raginama ugdyti piliečių sąmoningumą neapykantos visuomenėje nustatymo ir kovos su šiuo reiškiniu klausimais.

1.1 piliečių tema. Ugdyti naujų kartų sąmoningumą

Temos ANALIZĖ

Šiuose atsiliepimuose raginama ugdyti vaikus šiais klausimais mokyklose nuo pat mažens. Naujas kartas būtina mokyti, kaip užkirsti kelią neapykantą kurstančios kalbos normalizavimui, kad jos taip pat galėtų perduoti šią žinią tolesnėms kartoms. Tai būtų galima padaryti rengiant specializuotus kursus mokyklose arba pasitelkiant sužaidybintą veiklą, į ją įtraukiant asociacijas, kurios specializuojasi šioje srityje. Be to, pabrėžiama ir švietimo žiniasklaidos klausimais svarba –

dalyviai ragina plačiau skleisti informaciją apie tai, kaip atpažinti melagienes. Apskritai taip pat teigiama, kad itin svarbų vaidmenį atlieka tėvų priežiūra.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Claire, 3 pritarimai

„Reikėtų rengti praktinius seminarus mokyklose, kad mokiniai geriau suprastų vieni kitus, priimtų skirtumus. Reikėtų organizuoti vaidmenų žaidimus, kad jie pajustų, ką reiškia būti to kito mokinio kailyje.“

Joazef, 3 pritarimai

„Norėčiau, kad būtų dedama daugiau pastangų skatinti gyventojų gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kad žmonės būtų pajėgesni atskirti melagingą informaciją ir kritiškai vertinti įvairias pseudotiesas ar kitokią itin šališką informaciją. Tai būtų galima daryti, pvz., pradinėse ir vidurinėse mokyklose ar net universitetuose rengiant kursus, skirtus gerinti gebėjimui naudotis žiniasklaidos priemonėmis.“

1.2 piliečių tema. Užtikrinti piliečių mokymą visą gyvenimą

Temos ANALIZĖ

Pasidalyta nuomone, kad prevencinė informacija taip pat yra svarbi profesinėje aplinkoje – įmonės laikomos suaugusiems darbuotojams skirtos informacijos sklaidėjomis. Piliečių dalyvavimo platformoje pasisakiusių piliečių nuomone, vienas iš veiksmingų būdų pasiekti teigiamų pokyčių – darbuotojų kvalifikacijos kėlimas.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Karine, 10 pritarimų

„Pirmas žingsnis būtų šviesti tokiomis temomis kaip neapykantą kurstanti kalba, neapykantos nusikaltimai ir diskriminacija. (...) Manau, kad būtina skatinti tai daryti daugiau visuomenei prieinamų vietų: mokyklose; internete; pilietinėje visuomenėje.“

Chiara, 0 pritarimų

„Kartą per mėnesį rengiami posėdžiai, skirti sąmoningumui ugdyti ir informuoti pagarbos ir lygybės darbo vietoje klausimais.“

1.3 piliečių tema. Ugdyti visuomenės sąmoningumą pasitelkiant atsakomybę grindžiamą politinį diskursą

Temos ANALIZĖ

Piliečiai pabrėžė, kad politikai daro itin didelę įtaką tam, kaip plačioji visuomenė formuoja savo nuomonę ir reaguoja į įvairias socialines diskusijas. Todėl būtent politikams tenka atsakomybė ne tik neplatinti ir nekurstyti neapykantą kurstančios kalbos visuomenėje, bet ir pasmerkti bet kokią neapykantą kurstančią kalbą viešose diskusijose.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Myr, 2 pritarimai

„Siekiant išvengti neapykantos visuomenėje, politikai turėtų neskleisti neapykantos žiniasklaidos priemonėse ir turėtų skatinti visus piliečius stengtis suprasti vieni kitus. Ir su visais turėtų būti elgiamasi vienodai, kad būtų taika.“

Gerhard, 0 pritarimų

„Jei pažvelgtume į pastaruosius 10 metų, suprastume, kad politikoje ir visuomenėje labai padaugėjo neapykantos retorikos. (...) Anksčiau sąvoka „neapykanta“ buvo retai vartojama. Bet pastaruosiu metu, ypač kritikuojant dabartinius politinius sprendimus, neapykanta skleidžiama itin dažnai.“

2 ASPEKTAS. ĮTRAUKTIS

Šis aspektas apima temas, kurias aptariant raginama ugdyti įtrauktis ir vienybės jausmą kovojant su neapykanta visuomenėje.

2.1 piliečių tema. Įtraukti mažumas

Temos ANALIZĖ

Atsiliepimuose raginama įgyvendinti kovos su diskriminacija politiką, kuria būtų užtikrinama mažumų įtrauktis ir kovojama su atskirtimi bei neapykanta. Tuo tikslu, be kita ko, siūloma universitetuose nustatyti nepakankamai atstovaujamų grupių kvotas, padėti remti mažumas, įtraukti ir pripažinti asmenis, turinčius (nematomų) negalių, bei įgyvendinti politiką tam tikrų mažumų grupių (pvz., LGBTQI+ bendruomenės) įtraukčiai užtikrinti. Diskusijose aptartas ir migrantų įtraukimo į darbo rinką klausimas – keliuose atsiliepimuose siūlyta palengvinti integracijos procesą rengiant jiems skirtus kalbų kursus, mokymus ir suteikiant darbo vietas tuose sektoriuose, kuriuose trūksta darbuotojų.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Miraç, 1 pritarimas

„Universitetams visoje ES galėtų būti nustatytos paskatos numatyti kvotas nepakankamai atstovaujamos grupėms.“

Lismary, 1 pritarimas

„Šiuo metu daugelyje Europos šalių kalbama apie socialinę įtrauktį, bet daug žmonių ir toliau diskriminuoja ir atskiria imigrantus, todėl jų galimybės siekti geresnio gyvenimo Europos bendrijoje yra ribotos. Savo atsiliepime siūlau tobulinti politiką imigrantų atžvilgiu, kad jie galėtų siekti savo tikslų šiose šalyse ir prisidėti prie ekonomikos įvairinimo bei lygiateisiško vystymosi.“

2.2 piliečių tema. Inicijuoti kolektyvinius veiksmus

Temos ANALIZĖ

Suvokiama, kad kovoje su neapykanta privalo dalyvauti visi: institucijos, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės ir pavieniai asmenys. Siekdami kovoti su neapykanta visuomenėje, turime skatinti kultūrinius mainus organizuodami įvairovę skatinančius renginius. Be kita ko, tuo tikslu būtų galima organizuoti renginius, kuriuose galėtų susitikti ir idėjomis keistis skirtingų kultūrų ir iš skirtingos aplinkos kilę asmenys. Be to, galima organizuoti veiklą vaikams iš

skirtingų gyvenamųjų rajonų, kad iš skirtingos aplinkos kilę asmenys galėtų susitikti ir pabendrauti. Šiuo požiūriu piliečiai itin vertina sportą – atrodo, kad dalyviams svarbūs socialiniai ryšiai ir asmeninis tobulėjimas dalyvaujant klubų ar savanoriškoje veikloje.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Anh, 1 pritarimas

„Tarpusavio supratimo, taip pat empatijos kitoms kultūroms ir skirtingos kilmės žmonėms skatinimas pasitelkiant kultūrinius renginius, kalbų mokymąsi ir bendruomenę gali turėti teigiamos įtakos.“

Finn, 3 pritarimai

„Turėtume skatinti mėgėjišką sportą, nes tai padeda kurti pozityvią ir sąžiningą aplinką. Be to, sporto klubuose žmonės gali keistis idėjomis ir sportuoti kartu. Daugelyje Europos šalių puoselėjama savanoriškos veiklos kultūra padeda žmonėms stiprinti bendruomenės jausmą, siekti asmeninio tobulėjimo tikslų, stiprinti tinklaveiką ir pasijusti laimingiems ir patenkintiems savo gyvenimu. Populiarinti sportą reiškia mažinti neapykantą ir skatinti demokratiją.“

3 ASPEKTAS. DEMOKRATINĖS INSTITUCIJOS

Šis aspektas apima atsiliepimus, susijusius su piliečių nepasitikėjimu demokratija, jos institucijomis ir informacijos srautu. Jis taip pat apima konkrečius sprendimus, skatinančius aktyvesnį piliečių dalyvavimą.

3.1 piliečių tema. Kurti pasitikėjimo demokratija sistemą

Temos ANALIZĖ

Piliečiai pastebi, kad demokratija mūsų visuomenėse silpnėja. Tai matyti iš atsiliepimų, kuriuose išreikšta nuomonė, kad piliečius veikiantys sprendimai priimami su jais nepasikonsultavus. Korupcija laikoma viena iš svarbiausių problemų, kuriai spręsti būtina imtis ryžtingų ir skaidrių veiksmų Europos lygmeniu. Nepasitikėjimą išrinktais pareigūnais, regis, lemia nevykdomi pažadai ir lobistų grupių įtaka. Be to, laikomasi nuomonės, kad dezinformacija, skleidžiama žiniasklaidos priemonėse, kuriose dominuoja privatūs interesai, kelia grėsmę demokratijai. Piliečiai siūlo spręsti šią problemą nustatant aukštesnius žurnalistikos standartus. Galimais šios problemos sprendimo būdais taip pat laikomi gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ugdymas ir plataus masto konsultacijos su visuomene.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Brigitte, 3 pritarimai

„Žiniasklaidos priemonių sutelkimas galingų pramonininkų rankose yra demokratijos nuodas. Pirmiausia, kai žiniasklaidos priemonė priklauso nuo tam tikro asmens, ji tampa šališka, todėl skleidžiama informacija yra palanki jos savininkui, jo veiklai, jo politiniams bendražygiams, jo ideologijai. Todėl nebelieka nei laisvės, nei pliuralizmo. Be to, privačios žiniasklaidos priemonės siekia pelno, todėl žurnalistai turi kurti tai, kas pelninga (uždirbti pinigus, surinkti kuo daugiau peržiūrų ir pan.), o ne tai, kas padeda informuoti ar suteikia galimybę ugdyti kritinį mąstymą.“

Julian, 2 pritarimai

„Korupcija yra vėžys, kuris naikina pasitikėjimą demokratija ir kenkia Europos projektui. Kova su korupcija turi būti vienas iš svarbiausių ES prioritetų. Esu tvirtai įsitikinęs, kad kova su korupcija turi būti vykdoma Sąjungos lygmeniu [...]. Todėl, siekiant veiksmingai spręsti šią paplitusią problemą, itin svarbu, kad vieningos ir koordinuotos pastangos būtų dedamos ES lygmeniu.“

3.2 piliečių tema. Stiprinti demokratiją užtikrinant piliečių dalyvavimą

Temos ANALIZĖ

Piliečiai siūlo keletą sprendimų demokratiniam dalyvavimui stiprinti, pvz., rengti nuolatinius referendumus arba piliečių susirinkimus sprendimams dėl pagrindinių politinių kryptių priimti. Jie siūlo kurti skaitmenines platformas, pvz., virtualų parlamentą, kad būtų galima diskutuoti ir bendrai priimti sprendimus, nesivadovaujant jokiais hierarchijos principais. Jie pasisako už didesnę skaidrumą ir galios decentralizavimą, siekiant užtikrinti, kad būtų girdimas vietos bendruomenių balsas. Galiausiai kai kurie ragina kurti labiau tiesioginiu piliečių dalyvavimu grindžiamus mechanizmus, kurie suteiktų galimybę piliečiams iš tikrųjų daryti įtaką viešiesiems sprendimams.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Arayik, 0 pritarimų

„Virtualusis parlamentas galėtų tapti galinga platforma, kurioje žmonės galėtų laisvai reikšti savo nuomonę ir mintis be neapykantos ar diskriminacijos. Vienas iš pagrindinių virtualiojo parlamento tikslų būtų sukurti aplinką, kurioje piliečiai – nepriklausomai nuo jų tapatybės ar pažiūrų – galėtų kartu aptarti visus klausimus ir priimti sprendimus.“

Gülşah, 2 pritarimai

„[galinus vietos piliečius dalyvauti, būtų paprasčiau įgyvendinti nacionalinę politiką.“

4 ASPEKTAS. PAGARBA

Šis aspektas apima atsiliepimus, susijusius su pagarbos kultūrinei, etninei ir lyčių įvairovei ir jos tolerancijos skatinimu pasitelkiant mokyklų programas ir Europos pilietiškumą.

4.1 piliečių tema. Skatinti pagarbą ir toleranciją

Temos ANALIZĖ

Žmonės ragina aktyviau skatinti piliečius gerbti kultūros, religijos, kilmės ir seksualinės orientacijos skirtumus. Siekiant užtikrinti tokią didesnę pagarbą, siūlomi keli veiksmai: organizuoti renginius, kad iš skirtingos aplinkos kilę žmonės galėtų susitikti ir keistis idėjomis, taip pat mokyklose rengti kursus pagarbai skatinti bei kurti visų amžiaus grupių piliečiams prieinamas programas pagarbai ir tolerancijai skatinti.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Alain, 1 pritarimas

„Kad neliktų neapykantą kurstančios kalbos, būtina, kad žmonės laikytųsi panašių vertybių, net jei jos nebūtinais vienodos. Todėl svarbu, kad šios vertybės, kurios jau keletą šimtmečių yra Europos vertybės, ne tik būtų gerbiamos, bet ir jų laikytųsi tie, kurie yra europiečiai ar nori tapti Europos dalimi.“

Isabel, 1 pritarimas

„Man atrodo, kad mokyklose turėtume vykdyti abipusę pagarbą skatinančias programas. Mokykla turi suteikti vaikams kovos su neapykanta ir smurtu priemones. Švietimas yra pagrindas, padedantis mokyti vaikus empatijos, siekiant kurti visuomenę, kurioje žmonės rūpi vieni kitiems. Tuo tikslu būtų galima parengti tam tikrą programą.“

4.2 piliečių tema. Stiprinti pagarbą pasitelkiant Europos pilietiškumo vertybes.

Temos ANALIZĖ

Piliečiai ragina Europos institucijas stiprinti Europos pilietiškumo principus veiksmingiau informuojant apie Europos pilietiškumo vertybes, pvz., parengti brošiūrą, kurioje būtų paaiškinta Žmogaus teisių chartija. Jie siūlo įsteigti nepriklausomą etikos tarybą, kuri užtikrintų, kad ES sprendimai atitiktų šiuos principus. ES taip pat turėtų nedelsdama taikyti sankcijas už diskriminaciją ir neapykantą kurstančią kalbą valstybėse narėse. Laikomasi nuomonės, kad itin svarbu plėtoti švietimą Europos vertybių klausimais, pvz., plėtoti kalbų mokymąsi

ir rengti kursus abipusiškumo principui skatinti. Galiausiai manoma, kad siekiant atkurti pasitikėjimą ir pagarbą, labai svarbus yra bendradarbiavimas ir skaidrumas Europos institucijose.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Lisbeth, 0 pritarimų

„Siūlau dalį ES komunikacijos skirti Europos žmogaus teisių chartijoje įtvirtintoms vertybėms, pvz., visiems ES piliečiams išsiųsti paprastą e. laišką su konkrečiais pavyzdžiais arba kiekvienam piliečiui įteikti gražią brošiūrą. Kad kiekvienas po ranka turėtų pagarbos šioms vertybėms pavyzdžių.“

Francesco, 1 pritarimas

„Manau, kad siekdami kovoti su neapykanta visuomenėje turime stengtis stiprinti europiečių bendrystės jausmą. Išsivadavę iš nacionalizmo gniaužtų, galime peržengti sienomis sukurtas ribas ir kurti naują pasaulį, kuriame būtų užtikrinama gerovė be smurto ir iš tiesų aktyviai klausomasi kitų.“

5 ASPEKTAS. REGLAMENTAVIMAS

Šis aspektas apima atsiliepiamus, susijusius su sistemos, kuri suteiktų galimybę stebėti neapykantos apraiškas, ypač internete, ir įspėti apie jas, sukūrimu.

5.1 piliečių tema. Stiprinti pasaulinį valdymą ir priežiūrą

Temos ANALIZĖ

Atsiliepimų autoriai dalijasi mintimis apie tai, kaip būtų galima reglamentuoti su neapykantą kurstančia kalba susijusius klausimus ir kontroliuoti šį reiškinį visuomenėje. Tai būtų galima padaryti skatinant pilietinės visuomenės organizacijas, kovojančias su neapykantą kurstančia kalba, imtis veiksmų, taip pat finansiškai ir teisiškai jas remiant. Piliečiai taip pat norėtų, kad būtų sukurtos sertifikavimo sistemos, kurios padėtų vykdyti neapykantą kurstančios kalbos priežiūrą pasaulio mastu. Jie pabrėžia Europos institucijų vaidmenį šioje srityje, ragindami kurti atitinkamą Europos viešąją politiką ir teisinę sistemą, taip pat vykdyti komunikaciją šia tema.

Atsiliepimų autoriai taip pat siūlo kurti tokias priemones kaip platformos, portalai, steigti Europos socialinių tinklų priežiūros organizacijas, taip pat stebėti ir įspėti apie neapykantą kurstančią kalbą pasitelkiant algoritmus.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Hanna, 1 pritarimas

„Teikti finansinę ir teisinę paramą pilietinės visuomenės organizacijoms, kurios kovoja su neapykanta internete. Priimti atitinkamus teisės aktus.“

Marek, 1 pritarimas

„Mano nuomone, internetas lūžta nuo sąmokslų teorijų ar memų apie kitas tautas. Siūlau sukurti portalą, kuriame būtų pateikiami tikri faktai, kuris būtų objektyvus ir kuriame būtų keliami net ir sudėtingi klausimai be jokių nutylėjimų, nes tokie nutylėjimai kursto naujas sąmokslų teorijas. Manau, kad nuoroda į tokį ES portalą turėtų būti pateikta visuose interneto puslapiuose, kuriuose aptariamos tautinės mažumos ar agresija prieš bet kokią žmonių grupę.“

5.2 piliečių tema. Kovoti su neapykantą kurstančia kalba internete

Temos ANALIZĖ

Dalyviams atrodo, kad labai svarbu reguliuoti socialinės žiniasklaidos kanalus, per kuriuos skleidžiama neapykantą kurstanti kalba. Kad šios platformos būtų reguliuojamos, jie ragina užtikrinti naudotojams galimybę pranešti apie neapykantą kurstančią kalbą Europos socialinėje žiniasklaidoje (spustelėjus paprastą mygtuką) ir taikyti sankcijas, taip pat pašalinti neapykantą internete kurstančios kalbos autorius, visų pirma uždraudžiant anonimiškumą socialiniuose tinkluose. Piliečiai taip pat pabrėžia, kad reikia stiprinti platformų atsakomybę už neapykantą skatinantį turinį ir supaprastinti ES veiksmų prieš šias platformas įgyvendinimo tvarką.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Danilo, 0 pritarimų

„Internetė anonimiškai paliekami įžeidūs komentarai, kurių autorių neįmanoma nustatyti. Dažnai dėl to, kad jie yra kitoje valstybėje.“

Pierre, 0 pritarimų

„Reikia nustatyti socialinių tinklų („Facebook“, „X“, „Instagram“ ir kt.) savininkų atsakomybę už tai, kas skelbiama jų interneto svetainėse, kad būtų galima pareikšti jiems ieškinį, kai jie nekontroliuoja juose skleidžiamos neapykantos, kurstymo vartoti narkotikus, raginimo nusižudyti ir pan.“

6 ASPEKTAS. KOLEKTYVINĖS DISKUSIJOS

Šis aspektas apima atsiliepimus, susijusius su sistema, kuri suteiktų galimybę stebėti neapykantos apraiškas, ypač internete, ir įspėti apie jas, sukūrimu.

6.1 piliečių tema. Būti įvairovės suvienytiems

Temos ANALIZĖ

Piliečių dalyvavimo platformoje žmonės pabrėžia, kad sanglaudą visuomenėje reikia kurti skatinant piliečius diskutuoti įvairiais klausimais. Tokie apsisprendimai nuomonėmis suteiktų piliečiams galimybę sukaupti daugiau žinių įvairiomis temomis, išgirsti skirtingus požiūrius ir sužinoti apie įvairias kultūras. Tai paskatintų plačiąją visuomenę ieškoti būdų spręsti nesutarimus ir siekti tarpusavio sutarimo plėtojant demokratišką ir pagarbų dialogą. Žmonės taip pat taptų vieningesni. Tokių apsisprendimų nuomonėmis skatinimas taip pat padėtų užkirsti kelią įsivyrantiems kraštutinėms pažiūroms.

Pasak atsiliepimų autorių, tokios diskusijos galėtų vykti tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmenimis, pvz., mokyklose, universitetuose ir viešose vietose, rengiamuose seminaruose arba vykdomose programose, kuriomis skatinamas supratimas, tolerancija ir atjauta, siekiant padėti kovoti su išankstiniu nusistatymu ir diskriminacija.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Sidhartha, 0 pritarimų

„Būtina daugiau bendrauti su skirtingų rasių ir odos spalvos žmonėmis. Tuo tikslu būtų galima sukurti bendruomenę arba atvirą forumą. Taip pat galima parengti programą, skirtą didinti žmonių informuotumui apie kitas kultūras, arba sukurti portalą, kuriame žmonės galėtų pasidalyti problemomis ir informacija apie tai, kaip jie sprendžia įvairius probleminius klausimus.“

Marta, 2 pritarimai

„Manau, kad svarbu rengti diskusijas, apskritojo stalo diskusijas ir praktinius seminarus, kuriuose būtų galima civilizuotai aptarti priešingas nuomones, siekiant išmokyti žmones susitarti ir išsiaiškinti klaidingą informaciją.“

7 ASPEKTAS. PASKATOS

Su šiuo aspektu susijusiuose atsiliepimuose atkreipiamas dėmesys į įvairius būdus paskatinti piliečius remti vieni kitus ir parodyti tarpusavio pagarbą, visų pirma socialiniuose tinkluose, mokyklose ar dalyvaujant savanoriškoje veikloje.

7.1 Piliečių tema. Skleisti pozityvią žinią

Temos ANALIZĖ

Piliečiai sutaria, kad kovojant su neapykanta visuomenėje labai svarbu apskritai neskleisti priešišumą skatinančios informacijos. Laikomasi nuomonės, kad reikėtų skleisti daugiau pozityvios informacijos, kad būtų skatinamas geranoriškumas ir savitarpio pagalba, taip pat skatinti pagarbą įvairioms kultūroms, įsitikinimams ir tapatybėms bei jų įvairovę.

Tokia informacija turėtų būti skleidžiama socialiniuose tinkluose, per reklamos kampanijas, mokyklose ir platinama įtakingų žiniasklaidos atstovų.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Helena, 13 pritarimų

„Siekiant sutramdyti šią neapykantos kultūrą, mums būtini griežtesni teisės aktai, kuriais būtų apribotas neapykanta grindžiamas ar priešpriešą skatinantis turinys tose platformose, kurios iš to pelnosi, pvz., socialiniuose tinkluose, viešuosiuose forumuose ir žiniasklaidos priemonėse.“

Mary, 0 pritarimų

„Reikėtų mažinti neapykantos mastą. Bendraudami viešose vietose, šypsokimės, nepamirškime gražių žodžių! Reikėtų skatinti tarpusavio pasitikėjimą, skirtingas kultūras sujungiančias vietas, renginius, kad būtų paprasčiau suprasti vieniems kitus.“

8 ASPEKTAS – EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Su šiuo aspektu susijusiuose atsiliepimuose aptariami veiksniai, skatinantys neapykantą visuomenėje, kurią, be kita ko, gali lemti socialinė ir ekonominė nelygybė, todėl šią problemą reikėtų spręsti atitinkamais politiniais veiksmais.

8.1 piliečių tema. Kovoti su skurdu ir nelygybe, kad sumažėtų neapykantos.

Temos ANALIZĖ

Piliečiai pabrėžia, kad ekonominė ir socialinė nelygybė skatina neapykantą ir atskirtį ES. Jie ragina vykdyti teisingo perskirstymo politiką, grindžiamą solidarumu ir veiksmingu Europos struktūrinių fondų naudojimu, taip pat užtikrinti vienodas galimybes gauti išsilavinimą. Laikomasi nuomonės, kad svarbiausia kovoti su skurdu ir įgyvendinti iniciatyvas psichikos sveikatai gerinti. Dalyviai taip pat pabrėžia įtraukios politikos ir socialinio teisingumo svarbą siekiant užkirsti kelią atskirčiai tarp skirtingų socialinių ir geografinių grupių. Galiausiai jie reikalauja, kad būtų taikomos sankcijos už ekonominį piktnaudžiavimą ir būtų skiriama didesnė parama nepalankioje padėtyje esantiems regionams.

ATSILIEPIMŲ pavyzdžiai

Nick, 1 pritarimas

„Mes TURĖTUME skirti šiuos pinigus mažų pajamų regionams finansuoti ir remti. Mažų pajamų regionai diskriminuojami, o tai kenkia jų įvaizdžiui; išsprendę šią problemą, užtikrintume visiems vienodas sąlygas.“

Sven-Owe, 0 pritarimų

„ES politika turi būti grindžiama prielaida, kad visi ES piliečiai, vadovaudamiesi solidarumo dvasia, galės pasinaudoti sukurta gerove, ir tai užtikrins įtrauktį. Neįgyvendinus šio užmojo, atsiranda takoskyra tarp „jų“ ir „mūsų“ (šved. De och Vi läge), kurią neapykanta dar labiau didina. Tai gali būti susiję ne tik su skirtumais tarp miestų ir kaimo regionų, bet ir su įvairių socialinių ir ekonominių grupių skirtumais.“

I. IŠVADOS

Kovai su neapykanta visuomenėje skirta diskusija Piliečių dalyvavimo platformoje buvo svarbus žingsnis į priekį siekiant užtikrinti nuotolinį daugiakalbį piliečių dalyvavimą Europos lygmeniu. Kaip minėta šioje ataskaitoje, konsultacijų laikotarpiu, kuris tęsėsi **nuo 2024 m. balandžio 22 d. iki 2025 m. vasario 28 d.**, ši diskusija labai padėjo išgryninti bendrą kovos su neapykanta visuomenėje visoje ES viziją. Internetu pateikti atsiliepimai ir piliečių forume vykusių diskusijų rezultatai papildė dialogą ir taip užtikrino, kad galiausiai būtų atsižvelgta į įvairius požiūrius.

Šiose diskusijose išryškėjo tai, kad dalyviai tvirtai sutaria dėl kelių esminių aspektų, įskaitant **SAĖMONINGUMO** ugdymą šviečiant naujas kartas neapykantą kurstančios kalbos atpažinimo ir gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis skatinimo klausimais. Raginimas užtikrinti didesnę **[TRAUKTI]** išryškina būtinybę integruoti mažumas, kovoti su diskriminacija, taip pat **skatinti imtis kolektyvinių veiksmų** pasitelkiant įvairią kultūrinę veiklą ir sportą. **DEMOKRATINIŲ INSTITUCIJŲ** aspektas išryškino poreikį užtikrinti **piliečių dalyvavimą**, didesnę skaidrumą ir būtinybę kovoti su korupcija bei dezinformacija. Atsiliepimuose, kuriuose raginama skatinti **PAGARBA**, siūloma įgyvendinti įvairias kultūrinės ir švietimo iniciatyvas **tarpusavio supratimui skatinti**. Žmonės, raginantys užtikrinti griežtesnį **REGLAMENTAVIMĄ**, su neapykantą skurstančia kalba siūlo kovoti pasitelkiant **teisines sistemas** ir internetinių platformų **atskaitomybę**. Nustatyti kiti aspektai – **KOLEKTYVINĖS DISKUSIJOS**, **PASKATOS** ir **EKONOMINIAI VEIKSNIAI**.

Apibendrinant, piliečiai pasisako už aktyvias kovos su neapykanta priemones, daugiausia dėmesio skiriant **švietimui, reglamentavimui** ir **abipusės pagarbos skatinimui**. Jie ragina kurti įtraukesnę visuomenę užtikrinant visiems vienodas galimybes, taip pat didesnę **demokratiškus procesus skaidrumą**. **Nelygybės, neapykantą kurstančios kalbos ir dezinformacijos** problemas siūloma spręsti užtikrinant piliečių dalyvavimą pasitelkiant kolektyvinius veiksmus, taip pat plėtojant dialogą ir naudojantis **Europos institucijomis**, kad būtų skatinama kurti darnesnę ir skaidresnę visuomenę. Šiose konsultacijose ne tik pateikta daug įvairių Europos piliečių idėjų ir pasiūlymų, **bet ir sustiprintas vieningo, į veiksmus orientuoto požiūrio į kovą su neapykanta visuomenėje poreikis**.

Verta pažymėti, kad pirmiau paminėti rezultatai neturėtų būti laikomi visapusiškai reprezentatyviais. Vis dėlto jie suteikia vertingų naujų idėjų ir užtikrina įvairiapusišką piliečių prioritetų supratimą. Kai Europoje daroma pažanga kovojant su neapykanta visuomenėje, šios įžvalgos galėtų atlikti svarbų

vaidmenį formuojant politiką, kuri būtų ir veiksminga, ir plačiai priimtina visuomenei.